По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 64 (10.447). Львів, неділя 22. березня 1925. Почтова належність оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 бел. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Виїмковий стан на „кресах".

Промова посла С. Хруцького виголошена дня 17. ц. м. на пленумі сойму.

Винятковий стан в освітленні закону. — Дійсність. — Мілітаризація „кресів". — Як виглядає свобода преси. — Щире признання про істнуючий стан.

Висока Палато! Закон про винятковий стан в II—й статті, каже, що введення виняткового стану означає часткове або повне завішення громадянських прав забезпечених конституцією, а саме: особистої свободи, ненарушности домівки, свободи преси, тайну листування, права обєднань, зборів та основування товариств. Крім цього стаття II., уповажнює військову владу у деяких випадках давати розпорядки щодо складання особистих та матеріяльних чинитьб у користь війська, а далі накладає колективну відповідальність населення за невиконання доручень державної або військової влади. Стаття 12. вводить наглі суди на просторах, на які поширений закон про винятковий стан.

Так зясовує винятковий стан закон. Колиж від цього закону перейдемо до того, що фактично роблять на наших землях, тоді прийдемо до пересвідчення, що там заведено винятковий стан з моменту, коли ці землі насильно присвоєно до Польщі. Таким робом нинішний закон внесений урядом, тільки потверджує те, що вже нераз ми стверджували в цій палаті.

Маю перед собою наш внесок з дня 2. грудня ц. р., в якому ми казали про винятковий стан. Тоді ніхто не погодився з нами, одначе прочитуючи його нині, бачу, що є в ньому безумовно всі моменти, що дозволяють назвати „винятковим" стан на нинішних наших землях. Уже тоді ми казали, що ніхто не заперечить істнування наглих судів на т. зв. „східних кресах". Воєводами стають там генерали, в точно-означеними уповноваженнями, нікому близче невідомими. Недурно премієр Грабскі у своїй минулорічній першій промові назвав цей стан мілітаризацією. Поліцію змілітаризували, військові відділи виконують поліційні функції, страшенне нищать добробут місцевого населення і поводяться наче у ворожій країні. Про це каже II. стаття, називаючи це чинитьбою у користь військових карних відділів.

Ми згадували у свій час про заборону справоздавчих посольських віч, про перепони у всіх проявах публичного життя: щодо зібрань, зїздів, відчитів, навіть при зачинених дверах. Коли ви тоді, панове, могли перечити цьому, то нині, коли маєте славний обіжник міністра внутрішніх справ про всякого рода збори ніхто не заперечить, що дійсно ніяких зборів не можна скликати на „кресах". Права всіх громадян обмежені, бо місцева влада видає накази які забороняють населенню виходити з хати в означених годинах, звечера до ранку. Завели методи, зовсім такі самі як відчас воєнної акції, на чужинній території. Поліція у супроводі військових відділів переводить ревізії цілих сіл, терроризуючи мешканців погрозами, що візьме заручників, коли їм не видадуть злочинців в означеній скількости, не згадуючи навіть прізвищ. Збільшено терор, найцікавійшу рису виняткового стану — і в ньому дозволяється брати участь польським організаціям та інституціям.

Це все сказали ми вже в 1924 р. і події виправдали наше твердження.

Що торкається свободи преси, передбаченої II-ою статтею закону, то чейже всім панам відомо, що майже кожне число українського чи білоруського часопису починається пророчистим заголовком: „По конфіскаті, II-ий наклад". Дозвольте на один характеристичний приклад: якої свободи заживає українська преса. Староста з люблинського Холму, Дембскі, теперішний воєвода на Волині, де має переводити санацію національних відносин, сконфіскував уже двічі видання часопису „Наше Життя" за поміщення інтерпеляцій нашого клюбу. Перший раз це був отвертий лист до православного митрополита в справі введення нового стилю. Цей лист був видрукований у „Ділі", одначе в Холмі його сконфіскували. Коли цей лист зімунізовано інтерпеляцією — тоді староста і її сконфіскував. Ми звернулись до маршалка сойму і до міністра внутрішніх справ, щоби інтервеніювали, але п. староста, навіть одержавши наказ від міністра внутрішніх справ, щоби не боронив передруковувати інтерпеляцію, знехтував виразний розпорядок своєї вищої влади і вдруге не дозволив на друк. Щойно коли ми вдруге звернули увагу на незаконність такої поведінки, щойно тоді отвертий лист до митрополита зявився на сторінках „Нашого Життя". Такий самий випадок повторився недавно з відозвою до українського народу в справі видання соймом трьох українських послів. Дарма, що ця відозва була поміщена як інтерпеляція, дарма, що інтерпеляції є ненарушні і можуть друкуватись як складова частина соймових засідань — вона не могла зявитись у „Нашім Життї".

Ось як шанують закони про свободу преси у відношенні до української преси!

Щодо тайни приватного листування, забезпеченого 106. статтею конституції, то процес, який відбувся недавно в Луцьку, свідчить, що пан начальник пошти і що більше: навіть католицький парох переглядають усі листи з адресою до осіб української національности. Отже тайна листування на східних „кресах" не істнує.

Усі наведені мною факти стверджують, що на наших землях уже давно фактично завели винятковий стан і саме той закон про цей стан, який нині є предметом соймових нарад безумовно нічого не змінює. Навіть більше: вона бодай як слід називає те, що істнує і бодай з цього боку є якийсь поступ. Панове знаєте, що вводячи фактично винятковий стан, не можна довго називати його такими фарбованими слівцями як мілітаризація або санація „кресів", то-що. Треба врешті решт назвати річ її справжнім іменням і дійсність саме приневолює вас до цього. І факт, що нині, в роковини проголошення конституції зявляється закон про винятковий стан, який перекреслює конституцію, цей факт стверджує лише те, що життя має свої права і життя примусило вас назвати по імені те, що вже фактично істнує кілька літ на східних „кресах", — предкладаючи нинішний закон стверджуєте, що винятковий стан істнує на „кресах" фактично.

Коли ми протестували проти виняткового стану, коли його фактично завели, хоча й називали иншими словами, то ясно, що ми повинні протестувати і проти того, щоби винятковий стан продовжували і примінювали його на східних землях уже під дійсною назвою.

Тому заявляю, що проти цього закону протестуємо.

Німеччина і Ліга Націй.

Умовини для вступу до Ліги Націй. — Питання невтральности. — Користь з присутности Німеччини у Лізі Нац. та небезпека.

Рада Ліги Націй закінчила свої засідання одною дуже поважною формальністю, яка може мати доцільнійші наслідки, ніж усі її останні дискусії. Вона відповіла на німецьку ноту з дня 12 грудня, означуючи умовини, на яких Німеччина могла би ввійти до Ліги. Відповідь складена так дипльоматично, що німецька, французька та польська преса висловлюють з її приводу найсуперечнійші побоювання.

Головним спірним пунктом, до якого Німеччина привязувала найбільшу вагу, була 16-а стаття „пакту". Ця стаття заявляє, що кожний член Ліги, на випадок війни, має обовязок взяти участь всією своєю збройною силою у виступі проти держави, що почала війну, а крім цього „має вжити необхідних засобів, щоби влекшити перехід через свою територію військам кожного члена Ліги, який бере участь у цій акції". Німеччина домагалась, щоби її звільнили від обовязку, який накладає на неї ця стаття, з огляду на її стан роззброєння. Вона доказувала, що без важкої артилерії, літаків та панцирників не в силі вести навіть дефензивної війни. Німецький міністр закорд. справ поставив пропозицію, щоби полишили самій Німеччині свободу означити її діяльну ролю у міжнародніх конфліктах. Це застереження влучало перш усього в можливість найблизшої війни Польщі з СРСР.: Німеччина хотіла застерегти собі повну невтральність у такім випадку.

Ліга Націй відкинула прохання Німеччини щодо цього пункту: Німеччина мусить увійти до Ліги на умовинах рівних з иншими державами. Але одночасно відповідь зредагована в такім тоні, що обіцює Німеччині всі права головної держави, яка ввійде в Раду Ліги і відкреслює те, що на випадок воєнного конфлікту Ліга домагається від неї помочі лише в межах її спроможности. Покищо всі держави висловили свою принціпіяльну згоду на вступ Німеччини до Ліги, можна сподіватись, що на найблизшій сесії, у вересні, ця справа буде полагоджена, якщо, річ ясна, Німеччина подасть прохання в цьому напрямку.

Цікаво те, що прийшов мент, коли сам німецький уряд і союзні держави вважають корисним участь Німеччини в Лізі. Німеччина бачить користь в обороні своїх національних меншостей на арені Ліги, а Союзники добачують хосенність мати Німеччину спутану міжнародніми зобовязаннями у своїй громаді, а не поза обсягом свого товариства вічно невдоволену. Правда, що Франція а за нею Польща вже заздалегідь залякані найблизшими впливами Німеччини, яка зможе на основі прав боронених Лігою інтервеніювати в справі Данціга, Шлеська, Саари і покликуватись на статтю версальського договору, яка дозволяє на зміну деяких нежиттєздатних пунктів мирових трактатів. На це вже нема ради. Німеччина засівши за одним столом з иншими державами зможе краще висловити свої болі та претенсії, яких не можна втихомирити гарними словами. А покищо, на протязі виборчої боротьби за становище президента німецької республики, вона зможе ще раз перевірити свої основні напрямні політики, яка може йти або під знаком скріплення умовин міру або розбиття пут, які стоять на перепоні до його утревалення на довшу мету.

Шкільний плебісцит.

За продовження терміну зголошування декларації.

Посли українського й білоруського соймових клюбів внесли інтерпеляцію у справі продовження речинця для вношення шкільних декларацій. Внескодавці взивають уряд, щоби продовжив речинець для вношення декларацій до 31. травня (мая) ц. р.

Як нас інформують з українських парляментарних кол дня 19. березня ц. р. в 4. год. пополудни була у голови Ради міністрів Грабського делеґація української та білоруської парляментарної репрезентації в складі послів Хруцького, Козицького і Білорусина Єреміча в справі продовження шкільного плебісциту ще на квітень і травень. Премієр заявив, що зі свого боку не має нічого проти продовження речинця і самому домаганню признає повну слушність, але порадив делеґації звернутися до відповідних ресортових міністрів а в першу чергу до п. Тугута і д-ра Ст. Грабского (як будучого міністра освіти?) У звязку з цим має відбутися конференція в складі марш. Ратая, мін. Тугута, Станіслава Грабского і послів Хруцького та Єреміча. Ця конференція вирішить вже остаточно дату, до якої мав би бути продовжений шкільний плебісцит.

Тому, що таке продовження терміну стоїть ще під великим знаком запиту, перестерігаємо перед надмірними надіями які моглиб ослабити на-

шу енергію. Треба все мати на увазі нинішній обовязуючий останній термін 31. березня.

* * *

З царства косівського нацика.

Шкільна акція в косівськім повіті розпочалася повідомною напастю дня 25. II. 1925 р. В згаданій повідомній нараді взяло участь 80 селян зі всіх закутин косівського повіту.

Головно начальні війти, суспільне шумовиння, протеговане і попиране старостою Сєкерским, не перебирають в методах, щоби лише відстрашити стероризовану людність від шкільної акції. Староста Секерскі замість стояти на сторожі адміністраційних законів і розпорядків, сам на сесії війтів наказував, щоби війти для кожної громади побрали у нього декларації з домаганням польської викладової мови (!) і щоби найпізнійше до дня 25. III. н. р. внести від кожної громади відповідні заяви на його руки! І війти в більшости постарались нечуваних приказів свого покровителя. Взяли собі до помочі державну поліцію і розпочали й собі „акцію". Одним грозять, що староста відбере право побирання запомоги кожному, хто не підпише польської декларації, другим грозять ріжними адміністраційними карами, а в декотрих місцевостях, як от в Яворові, неграмотний війт накладає для непослушних по 25 зол. грив[н]и! Коли візьметься під увагу незвичайно розлогий косівський повіт, комунікаційні трудности, брак відповідної скількости української інтелігенції, а в парі з тим вищеописану діяльність старости Секерского і його прибічників наказних війтів, то стане ясне, як тяжко прийде в косівськім повіті здобути поважні реальні наслідки в шкільній акції.

то повинні розповязати суворе слідство й усунути в першій мірі того, хто безкарно деморалізує всі адміністраційні чинники в косівськім повіті.

Війти в Кутах, Рибні, Слобідці, Яворові, Хімчині, Старім Косові, відмовили впрост легалізування декларацій, а по всіх інших громадах поступають, як це на вступі подано.

Позбавлені можности законної оборони громадяне Косівщини цею дорогою звертаються до п. міністра Тугута з візваньком, щоби він вглянув в ту господарку і sine ira et studio осудив косівського лицаря.

При тім слід зауважити, що в першій половині березня вислано з Косівщини кілька телеграм до міністра Тугута, однак лишилися вони без відомих наслідків. Рівночасно Косівщане віднoситься також до наших шановних послів і сенаторів з просьбою інтервеніювати у компетентних центральних властей.

Терор і шикани в коломийському повіті.

Поліція і війти терроризують населення. Поліцаї кличуть до себе батьків дітей дають їм „батьківські" науки, що мовляв, „бунтуватися" не добре, бо це пахне криміналом, влазять голбами читалень, списують з ними протоколи а не все на те, щоби затримати людей від виконання своїх обовязків. Війти бувшто — на власну руку — не потверджують власноручности підпису. Староста Павліковскі заявив депутації, що дав наказ війтам потверджувати декларації. Але цього не видно.

1) Громада Коршів.

Дня 28. лютого ср. на дорозі в Коршові комендант поліції Білик відкликав Фелика Козловського на бік і категорично заборонив йому займатися справами Українського Педагогічного Т-ва, а іменно: приєднувати для т-ва членів, стягати чл. вкладки, допомагати членам у виконанню шкільного закона і т. и. Дня 1. березня н. р. покликав комендант Білик Козловського до постерункової канцелярії і заявив йому, що він арештований, придержав пів години а відтак того „поучував" його про ріжні поліційні постанови, і заказавши всяку просвітню діяльність відпустив додому. Білик шикане Козловського на кожнім кроці, грозить кулею, знищенням батька, називає його большевиком і заявляє, що він, Білик, є старостою і воєводою у Коршові.

2) Громада Ліски.

Дня 1. березня ср. покликав комендант поліції Білик Федора Гаврилкова, голову т-ва „Просвіта", місцевого комісаря громадського Юрка Ткачука обох господарів в Лісках на станицю державної поліції у Коршові і закинув Гаврилкові, що він агітує в селі в справі шкільній і давав батьківську раду сидіти тихо, бо в противному разі може бути арештований.

3) Громада Загайполе.

Дня 5. березня ср. явився постерунковий Валескі з Підгайчик у війта Матія Надурака і заборонив підписувати декларації без дозволу старости.

4) Громада Корнич.

До голови читальні „Просвіта" з Корнича Марійчука дня 6. березня рано прибув постерунковий з Матієвич Николаєвич і розпитуючи про декларації, у кого вони, скільки їх, що говорив священик а що війт, давав йому „приятельську раду" не займатися такими річами як чит. „Просвіти", „Сільський Господар" і „Рідна Школа", бо це може йому на зле вийти.

5) Громада Хлібичин Лісний.

Дня 3. березня н. р. в громадськім уряді в Хлібичині Лісним підписували громадяне шкільні декларації.

Коли це побачив постерунковий Иосиф Клюсик з Хлібичина лісного заявив: то „Пани видумали декларації, щоби людей запхати до кримінталу".

Чи Ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа"? Як ні, то впишіться негайно! Один уділ (пай) 5 зол., число уділів необмежене. Вписове 50 грошів. Заяви приступлення можна одержати в кождому Кружку У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Диренція Кооперативи „Рідна Школа" Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.

З польських справ.

Заспокоєння Тугута. — „Визволене" побоєвищем. — Конкретні домагання Франції до Польщі.

Нарешті Тугут заспокоївся. Як ми й передбачували, він і не проявляв найменшої охоти розпрощатися зі своїм міністерським фотелем. Димісію вніс він тільки тому, щоби поторгуватися з премієром та своє трансцендентальне становище перенести на більш реальний ґрунт. Кінець кінців прийшло до порозуміння між премієром і віцепремієром в тому напрямку, що буде створений при Раді міністрів окремий „Кресовий Комітет" (а не „Кресова Рада") під проводом Тугута. В склад комітету ввійдуть: міністр внутр. справ, міністр освіти, міністр земельних реформ, міністр закордонних і військових справ. Компетенція комітету розтягається на всі „кресові" справи. В цій справі буде оголошений окремий міністерський розпорядок. Постанови „Кресового Комітету" будуть ухвалювані більшістю голосів з тим, що міністр, який не погодиться з винесеним рішенням, матиме право відкликуватися до Ради міністрів. Таким чином Тугут одержав обсяг ділання і найшов сяке-таке заборoло перед ріжними несподіванками (á la розпорядок про заборону Ратайским і Смульским посольських віч всупереч конституції).

Не так гладко, як Тугутові, повелося його недавним клюбовим товаришам. Після конгресу „Визволення", де голова визволенського клюбу пос. Рудзіньскі закинув заст. голови пос. Янові Домбскому нечисті руки, наступив у „Визволенню" повний розгардіяш. Як ми вже зазначували, у звязку з цим інцидентом уступили всі віцепредсідники клюбу, а деякі посли (тугутівсько-інтелігентська правиця) зголосили свій вихід з клюбу. Виновник розкладу клюбу пос. Рудзіньскі думає, що не прийде до остаточного розвалу, хоч є невдоволення серед клюбових членів. Останній конгрес відбувався під прапором боротьби за ідейний характер людового руху. На конгресі стиралися два напрямки: одні обстоювали вдержання радикальної лінії людового руху як основи демократичного табору в Польщі, а другі висували гасло клясовости. Вдержався перший напрямок. Пос. Рудзіньскі, голова найбільше демагогічної партії, твердить, що конгрес відкинув демагогію, форсовану людьми, що остають під комуністичними впливами, як і демагогію селянської клясовости. Таким чином „Визволене" пішло значно направо і — не дивлячись на погрози на адресу уряду — фактично перейнялося крайним опортунізмом.

Инакше дивиться на справи „найрадикальніший" член „Визволення" пос. А. Фідеркевіч. Він думає, що хорий організм, яким є визволенська партія, треба розчленувати. На конгресі дісталося не лише Домбскому за нечисті руки, але й Фідеркевічеві за те, що важився піднести думку амнестії для політичних вязнів. Прозвано його за те „комуністом". А зробив це ніхто инший, тільки пос. Рудзіньскі, що ще недавно писав у „Визволеню Люду" статтю про „Білий терор". Тільки твердий чоловік міг би уздоровити хорий визволенський організм.

Представник тугутівсько-інтелігентської групи пос. Косцялковскі не уявляє собі, „щоби всі члени нинішнього „Визволення" могли своїми прізвищами фірмувати більшовізування народніх мас киданням нереального й демагогічного гасла: земельна реформа без відшкодування! Крім того є значні розбіжности між „крулевяками" і „кресовцями" в справі військового осадництва, бо „деякі члени клюбу домагаються відібрання чинним офіцерам (між иншим Пілсудскому і Желіговскому) вже загосподарюваних ними земельних наділів. Вони домагаються відібрання землі

М. ВОЗНЯК. 11)

Шевченко й княжна Репніна.

Цю ніч я сливе не спала, на другий день братова запитала мене, як я почуваю себе; я відповіла їй, що з ласки Капніста провела безсонну ніч; він запитав, чому, і я обіцяла сказати йому це на самоті. По обіді ми остались одні і я сказала йому, що багато думала про його слова, що я уважаю його докір справедливим, одначе думаю, що в тридцятьпятім році можу позволити собі багато, чого не зробилаб у молодости. Й що я хочу бути тільки другом, сестрою Шевченка. Він відповів мені розумно й сердечно, говорив про вас, підтверджував свої упімнення, покликуючися на ваші погляди, котрі на його думку напевне згодилисяб із його поглядами, говорив, що мені вовсім не треба покладатися на своїх 35 літ, що вік нічого не доказує, що коли жінка й молодий мущина називають один одного сестрою й братом, у цім завсіди є небезпека, що Шевченко може закоханий в мене, й це булоб нещастям для нього, бож його самолюбству схлібляє моя увага, і в такім разі я на його думку повинна бути обережною. Словом, вивід із усього того, що він сказав, був той, що Шевченкові треба відїхати й що він береться відвезти його до себе, добитися його довіря, примусити його висловитися й дати йому зрозуміти, що йому більше не треба жити в Яготині. Від цеї постанови в мене стиснулося серце; я до такого ступня впала духом, що Капніст сказав мені: „Колиб я знав, що це так серіозно, я не важівсяб говорити з вами так, як говорив". Від цього дня милий Капніст, котрий сказав мені, що його здивував мій кепський вигляд, ставився до мене як не можна краще. У нас було багато народу і це природно звільнило мене від обовязку невідлучно находитися в маминій кімнаті й дало мені далеко більше свободи. Він хитро виходив нагоду що дня по кілька разів говорити зі мною в чотирі очі; він укріпляв і потішав мене, радив мені написати вам, говорити, що це дасть мені пільгу й поможе мені, — одначе це мені було ще під силу; він говорив іще, що хотів би, щоб ви були біля мене, щоб молитися разом зі мною, й жалував, що сам позбавлений дару молитви: словом, не можу вам передати, яким добрим і ніжним він був до мене. Нарешті, пробавивши 4 або 5 днів, він відвіз із собою Шевченка. На два дні перед їх відїздом я благала Шевченка повірити Капністові, зробити його своїм другом, іти за його радами; він відповів, що сам бажає цього, але що кождого разу що небудь ставало між ними. У хвилину відїзду Шевченко вручив мені якийсь папір зі словами: „По праву брата". Я перечитала, — це була записка, писана зразу на „ви", потому поправлена ним на „ти", лист брата, де він як брат, упоминав мене хоронити в собі багатства, що їх Бог вложив у найкраще зі своїх створінь. Я не можу післати вам перекладу цього листу тому, що поганий Капніст забрав у мене всі листи Шевченка з тим, щоб показати їх мені через рік. Часто в часі моїх розмов із Шевченком він запевняв мене, що в цім світі не можливо висловити всю свою думку, виясняти свої переконання, з чим я ніколи не рахувалася ні в теорії ні в практиці, і він нераз бував свідком моїх різких випадів.

„Так вони відїхали. Якийсь час опісля Капніст знову приїхав, але один. Він сказав мені, що вдоволений Шевченком, одначе запримітив, що він не вповні щирий із ним; він упевнився, що Шевченко переконаний в тім, що я сильно кохаю його. Я показала йому цей лист, він йому не сподобався, і він сказав, що полишає мені до вибору чи вернутися Шевченкові, але тільки на кілька днів, щоб покінчити картини, що він їх розпочав, чи цілком не вернутися. Я хотіла вповні піддатися постанові Капніста, але він постановив згідно зі мною, що непріїзд Шевченка здивує всіх домових і що тому треба щоб він вернувся, одначе тільки на кілька днів. І ось через два тижні по своїм відїзді він вернувся в Яготин. У нас були гості; він щиро втішився побаченням зі мною. В той самий вечір він відїхав за справою, але тільки на один день; коли він вернувся, мій брат із жінкою відїхали до Петербурга. Я багато разів говорила з ним, щиро говорила йому про почування, що їх маю до нього, — найбезкористніщих, які є в мене, — що я почуваю, що моглаб щиро любити його жінку, колиб він женився, що я хотілаб, щоб він був добрим, чистим і великим. Часто я бувала дуже задоволена ним, а иншими разами він по давньому був холодним, мовчазним, байдужим. Нарешті раз він був сильно розжалений: чоловік, що його він уважав своїм другом і братом, образив його грубо, низько, підло, кинувши йому докір про його походження *).

(Продовження буде.)

---

*) Шевченко був добре знайомий зі збирачем українських пісень Лукашевичем і часто бував у його маєтку. Уважаючи його гуманним дідичем, Шевченко приїздив до нього зі своїм братом-кріпаком. Раз у сувору зиму прислав Лукашевич пішки свого кріпака в Яготин до Шевченка (30 верст віддалі) в [illegible] важній справі й гостро наказав йому вернутися з відповідю того самого дня. Довідавшися про цей нелюдський приказ, Шевченко розчарувався в Лукашевичові, що його уважав великим ліберало[м] у відношенні до селян. Він виписав у листі свій гнів і обурення, заявивши йому, що зриває своє знайомство з ним раз на завсіди. Лукашевич відповів [illegible] листом, те все обернулося коло того, що в Лукашевича [illegible] 300 душ таких холопів, як Шевченко. (Чалий, Жизнь и произведения Тараса Шевченка, стор. 30—[illegible]). Оповідання княжна Репніної не забув Шевченко [illegible] в кріпости на засланні. Твори Т. Шевченка, видання В. Яковенка, т. II, стор. 20[illegible].

осадникам". А на те тугутівці не можуть згодитися.

Як бачимо повний розгардіяш. „Вина котиться мій віз..." — може сказати про себе „Визволене".

— В половині п. м. з нагоди несподіваного побуту мін. Скшиньского в Парижі товариство „France-Pologne" видало банкет, на якому промовляв між иншим амбасадор Нулен і мін. Скшиньскі. Еріо уважав за відповідне датися заступити міністром залізниць.

Амбасадор Нулен виголосив довшу промову, в якій ось так схарактеризував французько-польські взаємини:

„Репрезентуємо одну і ту саму справу, одні і ті самі европейські інтереси, одно і те саме привязання до мира і безпеки. Франція домагається, щоби Польща в ніякому разі не була відокремлена та щоби її територія була вдержана в границях, устійнених версайським трактатом, а опісля, щоби П о л ь щ а й д а л ь ш е д о с т а в л я л а Ф р а н ц і ї с в о є ї е м і г р а ц і ї т а з а с о б і в п о ж и в и".

Домагання Франції до Польщі є дуже реальні і ясно спрецизовані: давати рільних робітників, які важко працювалиб для піднесення французького добробуту, та доставляти поживи з країни, в якій панує голод. Б. Б.

У боротьбі з голодом.

Дня 5. березня ц. р. відбулося в Стрию при участи поверх дві тисячі селян з усіх сіл стрийського повіту велике хліборобське віче, скликане стрийською філією „Сільського Господаря" в справі руїни сільського господарства, весняних засівів, голоду і примусової асекурації.

Голова філії і господар віча п. Остап Луцький — зясував в довшій промові образ повної руїни, в якій опинилося наше сільське господарство, подав причини цеї руїни і вказав шляхи виходу із неї. Другий промовець д-р Степан Федак, пригадав славну історію нашого асекураційного т-ва „Дністер" перед війною і підчас війни — та пізнійшого ворожого наступу на нього і на його членів, у звязку з примусом обезпечення, який то примус ввела польська держава. Опісля слідували промови численних учасників віча: о. Педенського з Лисятич, посла польських селян до варшавського сойму д-р Твардовського, господаря Огришка, з Грабівців, директора „Молочарського Союза" інж. Палія і инших.

Віче приняло одноголосно резолюції предложені пп. Ост. Луцьким і д-р Степаном Федаком, такого змісту:

1. Селяне-хлібороби стрийського повіту зібрані на господарськім вічу, заявляють усім державним, самоуправним і національним господарським установам, що хліборобство цього повіту попало в наслідок земельної, податкової, кредитової, митової, вивозової і всеї ворожої хліборобству державної господарки, через торічний 60 до 90 відсотковий недорід іazву мишей, в таку тяжку скруту, що не може далі нести на собі вложеного на нього надмірного тягару державних, повітових і міських податків і вже тепер голодує.

2. Ніяка доривочна, а тим більше така никла як досі допомога не зарадить цьому лихові. Воно не минеться, поки кругло 75 процентів із 750.000 дрібних господарств матиме менше як по 5 гектарів землі, а в тім більша половина нижче 2-ох гектарів; — доки місцеве і тільки місцеве хліборобське населення без огляду на національність і віру не здобуде на основах пляново́ї земельної реформи і приватної власности усього і так надто малого земельного фонду на цій території в розмірі хоч 500.000 гектарів орної землі, що є нині в руках тутешньої більшої земельної власности; — поки держава не дасть тутешньому хліборобству пристосовання до тутешних потреб дрібного хліборобства державних хліборобських шкіл і не дасть змоги розвинути ширшу діяльність у напрямку хліборобської культури, як не було за часів Австрії; далі нашому Товариству „Сільський Господар", нашим приватним хліборобським школам та курсам у Милованю, Угерцях і Снятинці, які на 1925 рік не найшли для себе місця в преліміярі державного бюджету; — як довго наші господарсько-кооперативні установи, що своїми засобами ширять хліборобську науку і культуру, отже: „Молочарський Союз", „Союз для хову і збуту худоби" і „Центросоюз" дальше не одержуватимуть навіть дешевих кредитів на отсю ціль з державних банків; — поки представництво дрібного українського хліборобства і його кооперація не одержуть відповідного місця в отсих банках; — поки державна акція відбудови знищених осель тутешнього хліборобства дальше остається занедбаною; — доки не зрегулюються ріки у стрийськім повіті, які рік-річно забирають нам великі простори найкращої ріллі; — доки держава не оживить завмерлого через війну і її наслідки оборотового і довгоречинцевого кредиту на наших землях через українську кооперативну організацію, яка в противлежности до польської не домагається державних субвенцій, а тільки здорового і справедливого кредитування в державних банках; як довго держава не перестане понижувати цін за хліборобський продукт поніже світових і передовсім не упорядкує відношення цих цін до цін за всі доконечні хліборобству витвори тутешнього і закордонного промислу; — поки не дасть змоги розвитку нашому домашньому промислові; — поки держава не пристосує своєї податкової політики до дійсних матеріяльних сил хліборобства, так, щоби згодом єдиним податком став у нас земельний (ґрунтовий) податок, а тим часом поки не знизиться спадкового і доходового податку не переведеться ревізії в розкладі маєткового податку.

Маючи на увазі, що в останніх днях підвисшено засівочі кредити з 7,500.000 золотих на 15.000.000 золотих зібрані на вічу хлібороби стрийського повіту висказують думку, що вся надвишка повинна бути спрямована до воєвідства львівського, станиславівського і тернопільського, де неврожай був найсильніший та заявляють побажання, щоби при зужиттю цеї решти кредиту не поповнено основних хиб, якими визначається дотеперішня акція в справі весняних засівів.

4. Підносячи по зрілій розвазі і з почуття найглибшого горя публичний голос про голодові відносини в поважнім числі громад стрийського повіту, філія Т-ва „Сільський Господар" в Стрию звертається отсим до повітового старости і повітової ради, щоби вони подали отсей наш голос найближчим державним установам і чим скорше вжили всіх заходів, щоби через те роздобути засоби для негайної допомоги селянству, в першу чергу через його кооперативну організацію і при співучасти філії „Сільського Господаря". До ради й управи міста Стрия звертаємося з жаданням, щоби вони нарешті хоч тепер, але зараз, припинили безосновні, щоденні й усе селянство дуже кривдячі оплати за кожний зїзд сільського воза в місто.

5. Зібрані на хліборобськім вічу хлібороби стрийського повіту добре здають собі справу з того, що найпевнійший вихід з господарської пропасти, в якій находиться, воно найде у власних силах, в першу чергу в добрій та сильній становій організації, якою являється хліборобське Товариство „Сільський Господар" і в тісно звязаній з ним товариством сільсько-господарській кооперації.

6. Зокрема взивають усіх Українців стрийського повіту і сусідних повітів, щоби без вимку всі обезпечували від огню свої будинки в Товаристві „Дністер" у Львові:

а) свої будинки на цілу, повну вартість будинків, а оскільки не після законних постанов не до переведення, на цілу частину, яку закон у Товаристві „Дністер" обезпечувати дозволяє, і

б) всі свої рухомости, худобу, збіжжа, пашу на повну вартість.

Зібране на вічу селянство заявляє, що добровільно і без примусу складало і буде складати ті належитости, які по закону будуть належатися ПДУВ. і тому протестує рішуче проти уживання урядовцями ПДУВ. державної поліції при стяганню асекур. складок для ПДУВ.

З українського життя на чужині.

Чехословаччина.

Святочні збори Українського Правничого Т-ва в честь 75-ліття през. М. Масарика.

14. березня 1925 р. під головуванням проф. д-ра Д н і с т р я н с ь к о г о при секретарі д-рові Клунному в присутности проф. Щербини, ректора Українського університету в Празі, професорів, доцентів і гостей, відбулися святочні збори Українського Правн. Т-ва в Чесько-словацькій республиці.

Проф. Л я щ е н к о, декан правничого факультету Українського університету (він же і голова Правничого Т-ва) читав реферат, у котрому переповів біографію президента ЧСР. Т. Масарика та його діяльність на користь славянських народів взагалі і Українців зокрема.

Проф. д-р В. С т а р о с о л ь с ь к и й виголосив реферат на тему: „Т. Г. Масарик, як політик", підкреслюючи житий звязок поміж теоретичною думкою Т. Масарика і його практичною діяльністю. В основі політичного світогляду Т. Г. Масарика лежить погляд, що політика це прикладна соціольогія, що політика повинна служити людстві; що мораль в нації — національна сила в політиці; що відродження політичне є по суті моральне відродження, тому політика є в тісному звязку з моралю. Референт прийшов до висновку, що п. стать президента чесько-словацької республики є велика: вона займає світове становище; своєю практичною діяльностю Т. Г. Масарик звязує чесько-словацький світ зі світом англьо-саксонським.

Проф. д-р М. Л о з и н с ь к и й читав реферат на тему: „Політична діяльність Т. Г. Масарика", яку (діяльність) поділив на два періоди: 1) Т. Г. Масарик, як діяч поневоленої чесько-словацької нації до початку світової війни (професор, публіцист, політик), котрий дбає про розвиток ч.-с. нац. думки, 2) Т. Г. Масарик, як політичний діяч (з початку вибуху світової війни), котрий (діяч) долю свого народу звязує з долею народів західних держав і піднімає прапор боротьби свого народу проти Австрії. Т. Г. Масарик є символом демократії, теперішне свято Українського Т-ва в честь 75. літ народин президента чесько-словацької республики є тріюмфом демократії і національного визволення чесько-словацького народу. —

Д—ч.

Франція.

Шевченківське свято у Кнютанжі.

14. березня п. р. Українська Громада в Кнютанжі святкувала роковини Т. Шевченка. В невеликій салі, де міститься клюб громади, зібралась досить значна кількість громадян, щоб ушанувати нашого Великого Вчителя.

Жовто-блакитні стрічечки на грудях свідчили, що не забуто ще імени України і що живе у серцях присутніх любов до своєї батьківщини. Проти вхідних дверей маяв український прапор, а на його тлі лишався намальований одним маляром місцевої кольонії, бюст Т. Шевченка.

За довгими столами засіла громада. П. Доброводський, голова Громади, виясняє значіння Шевченка в українському житті, його науки та заповіт, а дехто з членів Громади прочитав вірші „Кобзаря", після чого невеличкий хор відспівав „Заповіт", якого всі присутні вислухали стоячи. Тим самим закінчується офіційна частина вечерники.

Довго ще сиділи всі та гуторили поміж собою. Одна з пань співала приємним голосом деякі пісні під супровід пяніна. Розійшовся трошки й хор, який виявив своїм співом думки недавнього минулого. Розвязались і думки в товаристві: гамір та шум від розмов наповнювали салю. Багато громадян, які не змогли бути на офіційній частині вечірки, зайшли просто з фабрики у своїм робочім убранню, щоби хоча в частині взяти участь у спільному традиційному святі серед еміґрантського лихоліття на далекій чужині. І. Г.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Скандал".

Вчорашнє „Діло" принесло новинку:

„Адвокат д-р Гвоздецький, синдик греркат. Митрополії зізнавав на розправі „бессарабців" по польськи! Що на це Тов-о Українських Адвокатів?!"

Прочитав я цю „новинку" раз, другий, третій і далебі не знаю чому воно новинка і чому взагалом появилося в часописи. Не знати що в тім є нового: Чи те, що д-р Гвоздецький є адвокатом, чи те що є синдиком гр.-кат. Митрополії, чи те, що зізнавав на розправі по польськи.

Признаюся, що я в тім усім не бачу нічого цікавого, ані нового.

Д-р Гвоздецький є адвокатом, бо здав усі екзаміни і ригорози ще тому 20 літ.

Синдиком Митрополії є, бо покликала його до цього жажда праці на митрополичій ниві і власне переконання про свою юридичну здібність.

Зізнавав на розправі по польськи, бо в Польщі (Богу дякувати!) є конституція і кождий може зізнавати по польськи. Коли д-р Гвоздецький на всіх розправах боронить по польськи, то чому не має права зізнавати по польськи?

Питається на кінці „Діло":

„Що на це Тов-о Українських Адвокатів".

Я думаю, що українські адвокати не будуть займатися тою справою, бо це далоб притоку, до розвязання їхнього Тов-а за роздмухування пригаслого шовінізму.

Зрештою ця справа є така маловажна, що не варто нею близше займатися.

Зовсім не погоджуюся з одним молодим адвокатом, який вчера говорив до мене так:

— Бійтеся Господа Бога! (що правда він атеїст, Г. Ч.) Та це страшний скандал! То я своїм бідним клієнтам наказую зізнавати все по українськи, а тут дивіть: адвокат красний, синдик гр.-кат. Митрополії, власник земельної посілости (чи не в Кривчі?) зізнає по польськи!

Пане Меценас, не хвилюйтеся! Це не такий великий скандал, як Вам здається. Ще більші в нас скандали діються, а ніхто на них не обурюється. Чогож тут з мухи робити вола, коли ми звикли з вола робити муху.

Те, що бідний зізнає по українськи, а богач (такі трапляються і між адвокатами!) зізнає по польськи це не є ніяка диковина.

Що бідному може залежати на „Urzędzie ziemskim!?"...

Не штука геройствувати тому, хто не має нічого до страчення!

Тому пропоную цілу справу кинути до коша і не розманьковувати її надмірно, бо вона за маловажна. А „Ділові" раджу не бавитися в денунціяції. Пощо псувати людям інтерес і... зражувати собі співробітників!

Тим зраженим співробітником то є я.

Заявляю святочно:

Якщо подібна історія ще раз трапиться, зроблю так як Тугут: внесу димісію і рішучо не остану в редакції, хіба... підвисшать мені платню.

Галактіон Чінка.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Смерть Керзона.

Льорд Керзон помер 20. III. о год. 5·30 ранку.

Наслідки урагану.

Наслідком урагану в Америці було багато більше жертв, як досі думали на основі первісних звідомлень. Убитих близько 2000, тяжко ранених 3000. Південна часть Іліноїс то маса звалищ. „Юнайтед Прес" звідомляє, що ураган зачався в околиці Аннаполіс і гнав величезною рівниною над Місісіпі, на зах. Уебеш. Пробіг 400 км. з півд. заходу на півн. схід і здержався в околиці Прінстави (Індієне). Ширина зайнятого ураганом простору була 75 км.

Ст. Ґрабскі мін. просвіти.

Йменування Стан. Ґрабского міністром просвіти послідує вже в найблищих днях. Справу конкордату буде боронити він уже як член уряду.

Анґл. часоп. про поль. справи.

„Таймс" звідомляє, що тиждень тому німецький уряд звернувся до польського уряду з предложенням переговорів в справі ревізії сх. границь. Предложення Польща відкинула. „Обсервер" пише, що англ. мін. загр. справ є за тим, що Польща мусить віддати данціґський коридор і часть Гор. Шлеська, щоби вступила до 7-державного договору, який гарантував би її безпеку. „Газ Варш." звідомляє на основі англ. і франц. часописів, що справу сх. границь Німеччини з питанням гарант. пакту лише відложено. Її знову обговорюватимуть.

Ап. нунцій кидає Ковно.

Литовські власти поставили перед нунціятурою в Ковні сторожу для безпеки нунція. Всетаки, коли нунцій сидів при столі, хтось кинув каменем у вікно. Нунцій рішився покинути Ковно.

Кандидати на нім. президента

Урядово звідомляють, що офіц. кандидатами на през. Німеччини є: Отто Браун, Гайнріх Гельд, Віллі Гельпах, баварський президент, Карло Ярес, Ерік Людендорф, Вільгельм Маркс і Ернст Тельман трансп. робітник член парляменту.

Два ґарант. договори.

„Дейли Мейл" звідомляє, що на засіданні Ради мін. Чемберлен предложив заступити женевський протокол двома ґарант. договорами: 1) щодо сх. границь, опирався би на Бенешовому проєкті, 2) щодо зах. границь треба відбути франц.-нім. конференцію, яку попередив би англ.-франц. договір. „Праг. Пр." звідомляє з Парижа, що на прийняття женевського протоколу вже годі числити.

Біржа.

Львів, 20. березня.

Гроші.

Амер. дол. 5·18½, — 5·19, канад. дол. 5·15½, — 5·16, чеські кор. 0·15½, — 0·15¾, леї 0·02¼, — 0·02½, франц. франк 0·27¼, — 0·27½, швайц. фр. 1·00 —1·02, анг. фунт 24·50—24·65.

Збіжжя.

Пшениця від 39 до 41, жито від 31 до 32, ячмінь від 31 до 33, ячмінь від 26 до 27, овес від 31 до 33.

НОВИНКИ.

— **Сконфіскована** зворашнє число нашого часопису за кілька речень вступної статті „Балканський котел".

— **Розправа проти пос. Ланьцуцкого** почалася і ведеться тайно. Боронять адвокати Ляндав, Васілевскі з Кракова, Розенфельд з Відня. Прибули на розправу закордонні кореспонденти. Присутні на розправі посли Пеструпа, Войтюк, Пащук, Голдвач, Шапель і сенатори Маркович і Васов. Причиною таємности має бути страх перед розголосом у краю і за кордоном, а також перед евентуальними заворушеннями.

—

— **Станиславівське староство кольпортером.** Станиславівське староство видало під ч. 16177/25 з дня 12. березня обіжник до всіх громад, в якому наказує всім війтам запренумерувати варшавську рептильку „Стражниця Українська", яка виходить і по польськи під назвою „Strażnica polska". В обіжнику дословно стоїть таке: „Тому, що пренумерата дообох газет, а в цьому випадку обох „Стражниць" становить моральний обовязок усіх комунальних установ, прошу всіх війтів, щоби до 8 днів під особистою відповідальністю зголосили пренумерати і зложили в тому ж часі по 6 зол. пренумераторської оплати за час від 1. березня до 31. грудня 1925 р., т. є за 10 місяців по 60 сотиків за два примірники (польський і український) за виїмком Станиславова, який обовязаний запренумерувати щонайменше 5 примірників. Звертаю увагу п. начальника громади на те, що не можна заслонятися недостачею фондів, бо тих викрутів не приймаю до відома через те, що сума 6 зол. в порівнанню з користю (?) для громади є так мінімальною, що на такий видаток кожна громада може собі позволити і безумовно зробити це повинна. Зрештою я порозумівся у цій справі з повітовим виділом і ці видатки будуть вставлені в громадські буджети на 1925 рік. Накінець зазначую, що заряджую висилку названих газет до всіх громад повіту". Далі рекомендує староста розліплювати ці газети на видних місцях, щоби кожний міг дізнатися про те, що діється у світі та державі. До цеї справи непотрібні хиба ніякі коментарі. Сам факт говорить про себе яскравійше від всіх коментарів.

— **Ревізії.** У вівторок 17. березня зроблено рано ревізію у студента VIIIа кл. філії А. Кордидика, пошукуючи за „антипаньствовими" документами, потім арештовано його і держано в тюрмі на вул. Яховича до четверга до 6 год. рано. В середу відбувся трус у тов. Пришляка Івана, уч. VIII. кл. філії. Арештованого держано, не найшовши нічого, на характер виказує критики, а запитувано за протидержавними організаціями.

— **Промисловий податок.** Торговельно-промислова палата повідомляє, що скарбові інспекторати II, III і V у Львові, розіслали дня 15. березня накази заплати промислового податку за II-ий півріч 1924 р. Рекурсувати проти виміру податку можна до дня 15. квітня, без огляду на день фактичного доручення наказів.

— У Варшаві перебуває багато російських емігрантів. Є між ними й кількох учених, що зорганізувалися в так звану „Русску Академическу групу". Організація повстала ще в 1920 р. До Польщі все напливали зі СРСР і до нині напливають емігранти. Між ними було дуже багато молоді, яка перейшовши кордон, опинилася без ніяких особистих і шкільних документів. Варшавська Академічна група йдучи слідами інших подібних груп у Празі, Берліні та Парижі видавала деяким молодим людям посвідки про скінчення середньої школи провіривши наперед їхнє знання перед окремою іспитовою комісією. Такі посвідки і свідоцтва вистарчали в цілій Европі на те, щоби вписатися в характері звичайного студента на університет. В Польщі цього не тільки не признавалося, але ось на днях шести групи відбувся в варшавському суді процес. На процесі засуджено вчених емігрантів Сімянського, Сокольцова і Фільософова на 200 зол. кари або на місяць тюрми, а проф. Заікіна, Рутоза, Рошинского, Бутенка і Севастянова на 100 зол. кари або на 2 тижні тюрми за те, що незаконно влаштовували іспити та видавали посвідки. Слід зазначити, що про діяльність академічної групи було поінформоване міністерство освіти через директора департаменту Петражицького і воно не робило тій діяльности групи ніяких перепон, але навпаки вважало її корисною і потрібною.

— **Неоконфісковані „Айстри" Олеся.** В Дубні влаштували концерт в честь Т. Шевченка. Перед концертом староство покреслювало в пісень слово Україна і український, а з відомої поезії Олеся „Айстри" викинуло слово тюрма. В поезії Грабовського „Сон" теж тюрма мусіли доложені замінити на віч в словах „зелений гай, пахуче поле в тюрмі приснилися мені". Дальше віднята теж сосна з мельодекламації Стецюка, що виросла на граніті". Цензора з граніт зробили границю і через те налякалися сосни. Не зважаючи на те, концерт влаштований в Дубні 15. березня випав дуже гарно.

— **Гетьман Мазепа у Львові.** Від четверга 19. п. м. висвітлює Кіно Пасаж в пасажі Міколяша (І. пов.) драму на 6 дій п. з. „Гетьман Мазепа". 2—2

Дописи.

Рогатинщина. (*Дзєннік уженндови*). Не знаю, з яких мотивів затужили наші бюрократи видавати свій орган. Чи лише задля заспокоєння власної амбіції, мовляв: „чи теж і тея можемо", чи, по блискучих пробах в іншому напрямку, захотіли спробувати своїх сил й на полі публіцистики, рахуючи, що „і міністерства й воєвідства й інші власти мають свої органи", чи може бажали, щоб ширша публика могла в кожній хвилі дізнатись і переконатись, що десятки людей не дармують, а працюють та гниуть (бо письменних справ, вилішених за кратами у старостві і так ніхто не читає).

І так в липні 1924 р. розіслано всім громадським урядам, „заржондам" шкіл, „уржондам" парохіяльним обох обрядів, а може ще й кому, „Дзєннік уржендови старостваа рогатинського".

Нове видавництво повело працю як слід і до 15. лютого н. р. появилося, як стій 8 номерів, а 15. березня н. р., руку, появиться число десяте. Таж і обставлене воно не аби як: про матеріяльні засоби не треба турбуватись; вистарчить лише один „окульнік" чи „поленене", оголошене в своїм же органі, щоби всі громади зложили приписану таксу по 1 золотому за номер, а котрий комісарж рж... такі не зложив би, такому вставлять пізнійше в громадський бюджет і стягнуть. Так само з „заржондами" шкіл. З парохіяльними управами було до цього часу трохи тяжче, але тепер, по підписанні конкордату, піде лекше, і маємо надію, що всі парохії не тільки стануть передплатниками цінного журналу, але ж поспішать добровільно з вирівнанням залеглостей за минулий час.

Щож до ідейного боку справи, то хто ним, як не бюрократи займаються такими речами як ідеї?! Вониж і ситі і одіті. Не нам же голодним і холодним воротуватись з ідеями. Нам дбати про хліб насущний та про кооперацію. Однак і під цим поглядом наступила, здавалось мені, кріза. Першого номеру за цей рік таки не заповнили ідеалісти всякої категорії і масти від краю до краю. Може бути, що шуміло ще в ушах по Сильвестрі, а може яка інша родинна або панствова справа була на перешкоді. Та тут політичним й іншим можновладцем прийшли з помічю фінансові рогатинські потентати і як на знак чинності пановия посипались анонси ріжних Аттів, Лянгів, Ліщіців і т. д. І гроші дали і газету заповнили...

Як слід кожному поважному та ще й „уржендовому" часопису, ділиться наш „дзєннік" на кілька віддлів, а саме: „дзял староства", „дзял Ради повятовей, „дзял Ради школьней повятовей", „дзял магістрату места Рогатина" та „дзял неуржендови". Це вже подобає на щось в роді великого европейського часопису з X відділами й редакторами.

Тут знайдете все актуальне. От прим. в останньому номері за лютий: „W najbliższych dniach ukaże się w Warszawie pismo w języku ukraińskim pt. „Strażnycia". Zawiadamiając i т. д., polecam zwłaszcza gminom o ludności ruskiej, by przystąpiły do prenumeraty tego pisma, a również i wpłynęły na czytelnie „Proświty", by pismo to zaprenumerowały. Чиж не гарно і не складно. Громадським управам вже вперед вписали в преліміар буджету квоту 7·20 на передплату тої ж „Стражниці" в „язику паньствовим", а тепер так само впишуть і цю нову. А й з читальнями теж почали. І не виключене, що всякими штучками адміністратори дійдуть до того, що читальні викидатимуть по 7·20 зол. як в болото, просто для святого супокою.

Чого доброго в короткому часі появиться знова „полецайонци окульнік" запренумерувати громадам й читальням „Нове Діло" та інші рептилії, а може надумаються у Варшаві або у Львові видавати ріжні „Рідні краї", „Обнови" і т. п. Про передплатників у теперішніх відносинах та при теперішній системі не треба турбуватися. Подібно малася справа з громадськими печатками, книгами, а в останньому часі з шкільними вивісками. Прийшло бюрократові до голови ні з того ні з цього замовити для всіх громад у повіті печатки, книги та ті нещасні „вивіски" та й годі. Не питають нікого, чи вам це потрібно чи ні. Взивають на заплачення такої і такої то суми за те то й те — та й годі. Не заплатиш сам, у буджет поставимо, а там вже екзекутором стягнемо. Муштрують гарно та ми якісь такі до муштри непридатні! Не дай нам Бог тапану уподобляться...

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

✝ Посмертні згадки.

Дня 1. I. 1925 помер у Львові **Андрій Яворський**, управитель школи в Урмані, бережанського повіту.

Людина великих прикмет душі, хрустального характеру, та повна посвяти для добра свого безталанного народа. Памятають його добре мешканці Миклашова під Львовом та його просвітню, культурну і економічну працю, серед котрої був перенесений „ze względów służbowych" в далеку Косівщину. Згадують його і в Старих Кутах, де приготовив десятки селянських хлопців до гімназії. Працював весь свій вік щиро і віддано в школі, в місцевих українських товариствах, був основателем і головою нових українських організацій. Перенесений в друге: „ze względów służbowych" в ліський повіт, здобув собі пошану і любов між Лемками. Живучи серед крайно невідрадних обставин підупав на здоровлю.

В часі воєнній працював як щирий громадянин у Відні, як голова учительського еміграційного комітету.

Зорганізував і він школу в таборі в Вольфсбергу в Каринтії для галицьких виселенців, опісля працював як учитель в таборі під Зальцбургом для евакуованих Волинців. По повороті до краю проживав в Урмані. Втрата одинокого сина Маркіяна, що пропав на Україні без вісти, та тяжкі турботи підкосили цілковито його кволий організм. Помер у Львові на клініці, де поїхав шукати здоровля та вже не довелось йому вертати між рідню.

Відійшов не діждавши здійснення мрій про кращу долю свого народа. Я. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка.

У суботу 21. III. Львів. 1507

Білети на львівські концерти продає Народня Торговля (Ринок 35).

Повітова Січ у Львові. Загальні Збори відбудуться 23. березня 1925 о год. 7. веч. в льокалі „Громадського Голосу", Ринок 10. II пов. 1635 1—1

Великодні реколекції в Архикатедральнім Храмі св. Юра відбудуться в днях 22. до 29. ц. м. Перша наука в неділю по Вечірни, а через цілий тиждень о год. 6. вечером молебень, Наука і Благословення Найсв. Тайнами. Св. Сповідь в суботу від години 4. попол. В неділю 29. ц. м. на співаній Службі Божій закінчення реколекцій і спільне св. Причастія. 1—1

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

Повітовий Союз кооператив в Коломиї оголошує конкурс на посаду повітового агронома. Вимагається висше рільниче образування і рекомендації українських кооперативних установ. Посада до обняття сейчас. Услів'я після умови.

1633 1—2 Управа.

Конкурс.

В порозумінні з Головною Управою УПТ. розписується конкурс на учительську силу (жіночу) при вздвіжній школі жіночій від вересня н. р. Вимагана повна кваліфікація і практика. Учительки з вибілованим іспитом, курсом рухівки або вибовими мають першенство. Платня як в державних школах. Подання вносити до Дирекції прив. української жіночої семінарії в Самборі. — Видiл Кружка УПТ. 1—2

1634

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає О. Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.